

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese:
Joi'a si Duminec'a.

Prețulu abonamentulu:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu s'eu
28 franci.

Anulu XLIII.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru facare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 84.

Dumineca, 19 31 Octobre

1880.

Solidaritate.

I.

Brasiovu 19/30 Octobre.

„Solidaritate“ este unu cuventu, care se intre-
buintieza la noi Romanii forte adeseori in vorbire
si scriere, der' se practica raru si atunci numai
pentru scurtu timpu. Este bine a ne face o idee
clara asupra insemnatati politice a acestui cuventu
si deca ne incercamu ai da o explicare, nu facemu
acest'a pentru cei ce au mancatu sciintiele poli-
tice, cumu se dice, cu lingura, ci pentru aceia
din cetitorii nostri, cari ar' voi se scie, ce intie-
legemu noi diuaristii spre ecsemplu sub cuventulu
„solidariu“, candu apelamu la o „solidaritate“ a
tuturoru, la o procedere „solidara“, la o actiune
„solidara“ politica.

Pote, ca unii seu altii isi inchipuiescu „solida-
ritatea“, ca o putere aqunsca, care zace in fia-
care din noi, fiii aceluasi poporu, si astepta numai
ocasiunea, ca se se manifeste in afara. Deca ar'
fi asia, atunci spre a ajunge la o „actiune solida-
ra“ ar' fi de ajunsu, ca se ne adunamu cu totii
intr'o adunare, intr'unu congressu si se dicemu:
„Aideti se fimu solidari!“ S'a mai intemplat de
ne-amu adunatu si amu disu: se fimu un'a cu
totii, se procedemu in intielegere, se tienemu unii
cu altii, pena la morte. Sentiementulu romanescu
ne-au coplesitu in acelu momentu si amu res-
punsu cu totii: Asia se fia! Inse indata ce ne-
amu despartitu de olalta si amu intratu in atmos-
fer'a vietiei dilnice prosaice, amu trebuitu se es-
periamu de multeori, ca spre a ajunge la „solida-
ritatea“ dorita trebuie se facemu ceva mai multu,
decatu a esclama intr'unu momentu de buna in-
spiratiune: „Fratiloru! aideti se fimu solidari.“

Candu cineva voiesce se arate, ca doi seu mai
multi insi se au bipe, se ajuta unii pe altii si pro-
cedu in armonia pe cararea vietiei, dice: traiescu
ca nesce frati! Si cu tote astea realitatea ne a-
rata nenumerose casuri, ca intre frati pote domni
si cea mai mare neintielegere. Cum vine der' de
acesti rei frati nu sunt „solidari“, desi ii lega le-
gatur'a cea mai intima a sangelui? Lumea s'a
obcinuitu a judeca asemeni aparintie in vieti'a fa-
miliara cu sentinti'a nimicitore: Acestoru omeni
le lipsesce bun'a crestere! Trebuie ca parintii
loru le-au datu unu reu esemplu, nu i-au invetiatu
asi cunoasce adeveratele interese, a se ajuta impru-
mutatu si a trai in iubire si armonia, a fi soli-
darii.

Sentinti'a aceea pote se fia cate odata nedrepta,
inse in cele mai multe casuri ea numai adeverulu
graiasce. Sentiulu de asociare, de „solidaritate“
nu este inascutu omului, elu trebuie crescutu; o-
mulu lasatu in firea lui, se selbatacesce, numai cres-
terea pote face din elu o fiantia sociabila. Si deca
resista pentru individu o crestere in sinulu familiei,
resista si pentru popore, pentru individualitatile na-
tionale, o crestere politica.

„Solidaritatea“ in intielesu politicu este unu
resultatu alu cresterei politice si fiindu-ca acest'a
crestere se pote face numai printr'o activitate ne-
obosita de dieci si de sute de ani pe terenulu cul-
turei, potemu dice, ca „solidaritatea“ este mesura-
torulu, care ne arata pena unde amu ajunsu pe
cararea acest'a spinosa a desvoltarei nostre cul-
turale.

Cei dreptu cresterea nostra politica nu dateza
de multu, ea se incepe cu anulu 1848, de care ne
despartu abia trei decenie, este der' peste putintia
de a ne astepta la nesce rezultate mari. Cu tote
astea nu noi, der' chiaru strainii cari ne-au vediutu
la 1848 si ne vedu astadi, nu potu decatu se con-
state, ca progressele ce le-amu facutu sunt estra-
ordinare si ca amu percursu unu drumu multu mai

luagu decatu alte popore in acelasiu timpu. Ar'
trebui priu urmare ca se aratamu lumei si pe tere-
nulu solidaritati nostre nationale succese estraor-
dinare in raportu cu scurt'a perioda a desvoltarii
nostre politice.

Care este caus'a deca nu potemu documenta
pena acuma succese multiamitore si in privinti'a
acest'a? Este ore de vina ministrulu Bach, ori
Schmerling, ca cresterea nostra politica a capetatu
vreo directiune falsa, ori ca vomu face responsabilu
pe d. Tisza, ca nu ne da o crestere nationala
destulu de buna? Sistemele de guvernare, cari
s'au succedatu dela 1848 incoco, n'au potutu se
aiba niciodata missiunea de a face din noi unu
factoru politicu, pentru ca aceste sisteme nu erau
amice desvoltarii nostre nationale, de aceea parte
voindu a se folosi de noi si parte voindu a ne
suprima, au servitu in adeveru numai spre pe-
deca mersului naturulu alu desvoltarii poporulu
nostru. Ne avendu inse unu guvern, care se
fia amicu nationalitati nostre, cu atatu mai ver-
tosu trebuia, ca noi insine se luamu caus'a
in mana si se damu poporulu nostru adeverat'a
directiune, adeverat'a crestere politica, pentru ca
se pote ajunge la acea maturitate, care se recere
dela unu poporu consciu de interesele sale.

Cu dorere trebuie se-o marturisima, ca nu ne-a
fostu datu pena acuma se inaintamu pasu de pasu
cu desvoltarea nostra culturala si in organizatiunea
interiora nationala. Caus'a este, cumu arataramu
mare parte pedec'a, ce ni s'a pusu ne-
contentitu din partea guvernantiloru, der' cu
deosebire, si acest'a o accentuamu tare, este
lips'a unei activitati organizatore, cu alte cuvinte
lips'a unui partidu in adeveru nationalu indepen-
dentu, care cu principiile sale se petrunde societatea
romana in tote fibrele ei si se ne invetie a fi soli-
darii, de cate ori e vorb'a de unu interessu curatu
nationalu alu poporulu nostru.

„Solidaritatea“ nu se pote face prin aceea, ca
se decretaza in adunari, ea este unu resultatu alu
unei activitati neobosite indelungate politice, ea
trebuie se fia invetiata si practicata multu timpu
pena ce se de rezultatele dorite. Inainte de tote
inse se recere ca se se stabilisca in modu claru si
neindiosu principiile luptei nostre nationale, se
se ia o directiune senatosa, se se defniasca bine
interesele nostre, se se arate poporulu claru si
limpede cararea pe care trebuie se pasiasca spre
a-si salva esistinti'a si spre a ajunge la bunasta-
rea si fericirea, la care are si elu acelasiu dreptu
ca ori si ce altu poporu in lume.

Cronic'a evenimentelor politice.

Maiestatea S'a, dupa cum anuntia „Bud. Corr.“,
a conferitu printr'unu autografu ministrulu
presiedinte Tisza insemnele marei cruci
a ordinulu Santulu Stefanu. —
Ne aducemu aminte, ca, de cate-ori in cursulu ani-
loru trecuti unu ministru austro-ungaru, a primitu
o asemenea distinctiune mare, s'a intemplat, ca a
fost forte aproape de ceea ce cu espressionea vui-
gara se numesce „caderea“ lui. Pote ca „intem-
plarea“ se voiesca ca si d-lu Tisza, dupa atatia ani
de neobosita activitate, se se retraga in curendu
intr'o vieti'a mai linistita, cum a fa-utu comitele
Andrassy, si se guste odihn'a cu demnitate.

Abia acuma tardiu, dupa ce s'a intorsu Dr.
Rieger in patri'a s'a, se ocupa diarulu
„Pester Lloyd“ de scopulu si rezultatele
caletoriei sale la Pest'a. Este batatore la ochi
moderatiunea si calmulu, cu care numit'a foie, de-
data a lua in batjocura aspiratiunile poporeloru
slave, tracteza cestiunea caletoriei lui Rieger, voi-
du a rectific'a scirile ce s'au latitu asupra ei.
Domni dela „Pester Lloyd“ nu respingu, ca mai

inainte, chiaru si ide'a de a trai in bune relatiuni
cu Cehii din tierile vecine, ei accepta in principiu
o neutralitate binevoitoare a Maghiariloru fagia de
aspiratiunile cehice, inse punu totodata pentru ca-
sulu concretu trei conditiuni, dela cari, asigura
ei, va depinde neamesteculu lor in afacerile
cislaitane.

Inainte de tota declara organulu ungurescu scrisu
nemtiesce, ca este falsa parerea diareloru centra-
liste, ca Dr. Rieger ar' fi facutu fiasco cu cale-
toria s'a la Pest'a. „De unu fiasco“, dice „Pester
Ll.“ „nu pote fi nicidecum vorba; unu politicu
si parlamentariu probatu, ca Dr. Rieger, care des-
volta o activitate publica de 25 de ani, nu-i va
pote ascrie nici unu omu nepreocupatu absurditatea,
ca ar' fi venitu la Pest'a spre a conspira cu Ma-
ghiarii in contra vr'unei partide austriace. De
alta parte inse va fi aflatu Dr. Rieger, ce a cau-
tatu aci: adeca in formatiuni imediate a-
supra pareriloru, ce domnescu aci la noi, si
astfelu caletoria lui de siguru si-a ajunsu sco-
pulu.

„P. L.“ crede, ca impartasirea foiloru cehe,
dupa care tote partidele maghiare ar' fi declarat,
ca nu voiescu se se amestece in afacerile interiore
ale tieriloru cislaitane, este forte aproape de adeveru,
der' depinde multu dela modulu cum se voru de-
fini „afacerile interne“. Acest'a definitiune, dice
„P. L.“ o dau legile esistente in modu forte
claru. Trei sunt dupa lege conditiunile,
dela a carora implinire depinde neamesteculu
Ungariei in afacerile cislaitane 1.)
Cehii trebuie se recunosca neconditiunatu
valorea de dreptu a contractulu bilateralu din a-
nulu 1867, incheiatu intre Ungaria si tierile re-
presentate in Reichsrath; nici „in principiu“ nu
este ertatu a concede ca ar' mai esiste vr'unu fac-
toru (adeca Cehii) a caroru consentiementu s'ar'
recere pentru ca acelu pactu se aiba deplina va-
lore. 2.) Din caus'a afaceriloru comune ce le are
Ungaria cu tierile cislaitane pe bas'a sanctiunei
pragmatiche este absolutu necessariu ca aceste tieri,
cari nu apartienu coronei ungare se aiba ore
care reprezentatiu comunu a par-
lamentara, care se fia competenta de a re-
gula afacerile comune cu Ungaria si in fine 3.)
conformu §§ 24 si 25 art. leg. XII: 1867 con-
ditiunile fundamentale ale pactulu receru pe langa
sustienerea neconditiunata a constitutiunei ungaru,
ca si celealte tieri ale Majestatii sale se fia gu-
vernate in modu strictu constitu-
tionalu. Ungaria adeveratu ca n'are dreptulu
a se amesteca in modulu cum tierile representate
in Reichsrath isi voru forma seu isi voru schimb'a
constituti'a; der' ea are nu numai dreptulu, ci si
datori'a de a veghia ca ori-ce schimbare
se se faca numai pe cale constituti-
ionala cu eschiderea ori-caroru sistari, oc-
troari s.a.

Suntemu curiosi se vedemu ce va respunde or-
ganulu lui Rieger la declaratiunile aceste ale foiei
pestane. Maghiarii s'au mai inuiatu in preten-
siunile lor. La 1871 ei nu voieau se scia de
nici unu dreptu separat alu Boemiei, astadi sunt
gat'a a nu se amesteca deca Cehii voru primi
„neconditiunatu“ cele trei conditiuni de mai susu.
Noi credemu, ca Dr. Rieger ar' pote primi deo-
camdata, cu reservatiune mentala, acele conditiuni,
dupa ce si asia Cehii au intratu in Reichsrath
unde facu parte din majoritate. Sentiendu-se in
cursulu timpulu mai tari, in nou'a loru positiune,
apoi potu, ei de catra padure, se mai intre in
vorba serioasa cu Maghiarii, caci ce este in politica
stabilu si neconditiunatu? Probabilu ca Rieger
calculaza camu in asemenea modu si de aceea
diarele cehice se declara multiamite cu resustatulu
caletoriei sale. Ei bine! „Pester Lloyd“ ne a-
sigura, ca Rieger n'a facutu fiasco, asia der' apro-

piarea între Cehi și Maghiari are șanse. Maghiarii strigându cu drépt'a man'a Neamtiului, întindu acum stang'a Slaviloru. Unu tablou admirabilu. Glück auf!

„Pesti Naplo“ afa, ca ministrulu-presedinte Tisza a conchiamatu pentru diu'a de 21 Novembre a. c. marea ancheta, care va avé a se consultá asupra reformei comitatelor. Au fost invitati 40 membri, între cari și baronulu Senney și împreună cu alti deputati distinsi din tóte partidele. — De câte ori e vorb'a de o reforma, ne cuprinde o mare temere de rezultatele ei. Câte nu s'au prefacutu și reformatu în acești 12 ani din urma și totuși, se ne spuna ori-cine în consciința s'a, semtit'a poporatiunea acestoru tieri vre-o schimbare spre mai bine? Nicăiri proverbulu germanu: „Es kommt selten etwas besseres nach“ (Arareori ne potemu așteptá la ceva mai bunu), nu póte avé o importantia mai mare actuala cá tocmai în Ungari'a, unde emuléza între sine unu numeru atátu de mare de maiestrii-strica, de asianumiti „reformatori“, cari cu proiectele loru ne facu se simțimu la fiecare pasu, cá traimu în er'a „blagoslovita“ a experimentelor de maghiari-sare.

Precum se anuntia, adunarea generala a universitatii fudului regiului, care va avé se esamineze socotelele universitatii și se prelimineze budgetulu pentru 1881, a fost convocata de către comitele supremu alu comitatului Sibiu, care e totodata comite sasescu, pe diu'a de 25 Novembre a. c.

Dupa scirile cele mai noué, ce sosescu dela Belgradu (27 Oct.), formarea noului cabinetu serbescu dá de mari pedeci. Marinovici a fost primitu în audientia, dupa ce a conferitu cu Ristici. Nu se crede, cá Marinovici va primi asupra si a formá cabinetulu. Ministrii demissionati se straduiescu în totu modulu a faee imposibila formarea noului cabinetu. Ristici dupa ce si-a datu demisiunea, a declarat într'o adunare de cetatiani din Belgradu, cá ori-ce ministeriu, care ar' fi aplecatu a cede, ar' vinde Serbiá economicé și politicesce Austro-Ungariei. Sub impregiurările actuale, ori-cine ar' formá unu ministeriu sub alte conditiiuni, decâtu actualulu cabinetu, este a se privi de unu tradatoriu alu tieri. Elu, Ristici, póte se dé asigurarea, cá Serbi'a trebuie se iésa învingetóre dintr'unu resbelu eventualu de vama cu Austro-Ungari'a — Pêna în 27 Oct. crisa ministeriala nu a fostu terminata, principele nu a fost respunsu inca la cererea de demisiune a lui Ristici.

„Perseveranza“, unulu din cele mai vedute și mai de influentia diarie, italiene a inceputu a atacá cu asprime cultulu lui Garibaldi. Într'unu articulu sub titlulu: „E acést'a o gloria?“ enumera „Perseveranza“, o multime de peccate ale lui Garibaldi — într'o limba moderata, inse totuodata fórte seriósa — și în fine pune întrebarea: déca mai póte se mérga acést'a totu asia și déca tier'a mai póte suferi unu ce cá acést'a? Articulu cestionatu imputa lui Garibaldi, cá ataca desu în modulu celu mai dejositoriu corón'a, monarhi'a, sustatóriile institutiuni ale statulu, pe regimu, pe barbati cei mai buni ai natiunei, și atitia pe față la revolutiune și la resturnarea ordinei esistente, cá calca în pecióre cele mai sante sentimente ale tieri și cauta cu tóta forti'a a castiga aderentia ideelor sale celoru intortocate. „Este óra acést'a o gloria? mai intréba inca odata, apoi marturisesce, cá Garibaldi a contribuitu adevératu în modu extraordinariu la infintiarea unitatii Italiei; inse acést'a a potut'o face numai, fiindu-cá a fostu scrisu pe flamur'a s'a cuvintele: „Italia, Victoru Emanuelu și cas'a Savoiei“, și unde n'a luptatu sub acést'a flamura facea numai fiasco. Dér' de ar' fi facutu de o sutu ori mai multu pentru patri'a s'a, acést'a nu-i dá dreptulu a subminá opulu sevérsitu, punendu-se în fruntea elementelor celoru mai turbulente, batjocurindu legile tieri și dându si aerulu, cá cum ar' depinde numai dela grati'a și capriciulu lui a taiá Itali'a în bucati. La finea art. apoi reflecta, cá déca Garibaldi, incungiuratu de lingusitorii cei mai de nimica, 'si da numele seu pentru scopurile personali cele mai condamnabile ale acestora, detori'a tieri și a regimului e, a pune capetu odata la aceste și a dá lui Garibaldi se cunósca, cá elu sta inca sub auctoritatea Domnitoriului. — Alte organe italice de partide deosebite inca reflectéza cu asemeni și mai aspre expresiuni, cá s'au saturatu de cultulu lui Garibaldi și cá-su resoluti a nu mai suferi acést'a, cá-ce se vatama prin elu demnitatea și védi'a guvernului

Italiei. Mai e unu ce nesuferitu pentru unii și comerciulu întimu alu lui Garibaldi cu membrii cei mai de frunte ai partidei revolutiunare franceze.

Dreptu dovada pentru simpatiile ce le are betranulu Garibaldi pentru radicalii din Paris s'a decisu, cum dice „Evenement“, a plecă peste doue septemani împreuna cu fiéc'a s'a Teresit'a, cu ginerele seu Canzio și cu cei doi nepoti ai sei la Paris. Intrég'a familia va locui la Henri Rochefort, în cas'a ce a inchiriat'o acést'a nu de multu în „Cité Malesherbes.“ Se dice cá Rochefort mobiléza o odaia pentru Garibaldi tocmai asia, cum este odaia betranului generalu în Caprera.

Intréga pres'a italiana se ocupa actualmente cu doue cuventari politice. Cea d'antaiu, pe care a tienut'o ministrulu de interne, Depretis, cu ocaziunea unui banchetu datu de o societate a lucratorilor. Elu se numi în acést'a cuventare luptatorulu drepturiloru omenesci și mai cu deosebire ale libertatii cuventulu și consciintiei. Ar' fi facutu bine, dice „Bin. Publ.“, déca ar' fi adaugatu, cá va respecta drepturile politice ale poporului și cá va dá în judecata tóte autoritatile care au împiedicatu cu puterea politiei pe cetatieni, de la alegere, dupa cum s'a intemplatu în dilele trecute la Neapole. — A dou'a cuventare a tienut'o betranulu Aurelio Saffi într'o adunare republicana, ce a avutu locu la 17 a. c. în Savonna. Saffi a accentuat moderatiunea, linisce și munc'a neobosita. „Vorbele mele, dice elu, le adresezu cu deosebire acelora, cari credu, cá a venitu timpulu baricadelor, candu amu poté se redicamu și se arboramu stégulu revolutiunei. Republic'a este fructulu renascerei morale a popórelor și nu unu accidentu alu unei lupte sangeróse.“

Cetimu în „Press'a“: Dilele aceste o intrunire avú locu în acestu orasiu, unde tóte estravagantiile 'si dau man'a. Intrunirea aveade obiectu de a protestá contra procesulu intentatu D-lui Felix Pyat din caus'a subscrierei deschise de elu în diarul seu „Comun'a“ pentru cumperarea unui revolveru destiatu d-lui Berezowski, acela, care în anulu espositiei 1867 trasese cu pistolulu în Imperatulu Alesandru, pe cându Majestatea S'a se preamblá cu Imperatulu Napoleon în Bois de Boulogne. D-lu Berezowski se afla și în momentulu acést'a în Caledon'acá „pensionaru“ alu statulu. Revolverulu semnifica póte apoteos'a regicidulu? Nici cá mai incupe dér' și póte. Cititi urmatórele:

În sus-disa intrunire, unu domnu Pierron, amnestiatu, „suná“ ast-felu: „revolutionarii au dreptulu de a ucide pe ori-cine se pune în calea progresulu.“ Apoi mai departe: „Ori-cine aspira la guvern, fia chiaru Gambetta, trebuie sè se aștepte a vedé redicandu-se bratiulu, care 'lu va culcá în tierina. Gambetta trebuie se scia cá noi avem dreptulu de regicidu, și cá ori-care din noi póte, fara a fi criminalu, se 'lu lovésca, se 'lu ucida fia cá elu în urma se mérga la Ocna, spre a espiá „crim'a lui de onestitate.“ Unu altu oratoru suna ast-felu: „Regicidulu nu va scapá de „preotime și de armata, singurele doue puteri, care „sustinu antic'a societate.“ Si auditorii aplaudéza. Adevérulu e, cá asemenea auditori sunt nu prea numerosi și cá majoritatea partidulu radicalu reprobéza teoriile d-lui F. Pyat și a apostoliloru formati de elu. Altmintrelea justiti'a s'a insarcinatu ieri se respunda aceloru teorii. Domnulu F. Pyat a fostu condamnatu la o mie franci „amenda și doi ani inchisóre“; gerantulu „Comunei“ la o mie franci amenda și 6 luni inchisóre.

Nu numai în Germani'a și Françi'a esista asia numite „agitatiuni clericale“, nu numai în aceste tieri s'a incinsu lupt'a cea mare între statu și biseric'a militanta a Romei, ci și în Belgi'a liberala. Aci inse intimpina luptacii Criciei romane o mare piedecá tocmai în impregiurarea, cá nu li se pune piedeca; ci li lasa se strige cátu voru voi în contrá institutiuniloru liberale. Este interesanta în privinti'a acést'a o vorbire ce a tienut'o ministrulu de interne belgianu, d. Rolin Jacquesmins la 18 Oct. în contra agitaciuniloru clericale. Elu a finitu acestu memorabilu discursu cu urmatórele cuvinte: „Unii sustienu cá experimentulu belgianu ar' fi facutu fiasco. Déca ar' fi asia cum dicu ei, ar' fi nu numai o mare nenorocire pentru tier'a nóstra, ci pentru tóte tierile libere. Experimentulu belgianu este un'a din incercările cele mai nobile, ce s'au facutu vreodata. Acést'a incercare consista în aceea, de a aperi libertatea cuventulu chiaru și pèna la abusu, și de a garantá libertatea intruniriloru chiaru și în escessele ei, a lésá preotulu în biseric'a s'a cea mai deplina libertate și de a documentá astfelu, cá ordinea publica nu

póte fi niciodata amenintata priaceea cá se mantienu tóte libertatile. Experimentulu belgianu trebuie se reușiésca și pentru aceea, pentru cá guvernulu intimpina spriginulu tuturoru amiciloru ordinei și ai libertatii. Trebuie în fine se succéda, cáci Belgi'a nici în anulu 1880, nici în 1882, și niciodata nu va merge la Canossa.“ — Vorbindu despre Belgi'a, nu potemu se nu observamu cu placere cá aceleasi principii liberale, acelasu experimentu se practica adi și în Romani'a. Si în statulu romanu libertatea cuventulu și a intruniriloru este garantata chiaru și în escessele ei și cine va cutézá se afirma, cá acést'a nu aduce mai multu folos, decâtu paguba, desvoltarei sale?

— Sessiunea camerei bulgare fú deschisa printr'unu discursu alu tronului, cititu de d. Zankoff, presedinte alu consiliulu. În acestu discursu, principele Alesandru multiamesc natiunii pentru simtiemintele ei de fidelitate față cu densulu; în aceste simtieminte elu gasesce puterea trebuințosa spre a-si indeplini misiunea în timpurile cele grele, pe care le strabate tier'a. Facèndu apoi mentiune despre mórtea imperatesii Rusiei. A. S. dise, cá pe timpulu acestui tristu evenimentu, Elu avú o noua ocaziune se constate interesulu alu carei obiectu este Bulgari'a din partea Tiarulu liberatore. — Principele dice apoi, cá relatiunile Bulgariiei suntu bune cu tóte puterile; elu face mentiune despre primirea cea simpatica ce a intimpinat în Serbia și care este o garantia pentru mantinerea relatiuniloru amicale dintre ambele popóe de aceeași rasa, bulgari și serbi. Vorbindu apoi despre visit'a principelui Carol I la Rusciuk, elu dice: „Amu avutu fericirea d'a primi pe A. S. R. principele Romaniiei; amu profitatu de acést'a ocaziune spre a esprime A. S. R. pretiulu ce punu pe mantinerea și consolidarea bunelor relatiuni dintre ambele nóstre popóe legate prin atâtea interese generale. — În inspectiunile ce a facutu trupelor, principele Alesandru le a gasitu pretutiundeni în cea mai buna stare; apropiat'a chiamare a rezervistiloru probeza, cá acést'a parte a armatei bulgare este considerata cá constituindu o fortia, pe care tier'a va putea contá la trebuintia. Elu amintesc serviciile aduse de armata în nimicirea brigandagiului prin unele districte departate și atribuie o mare parte a succesulu mesuriloru luate numai ministrulu de resbelu, caruia tíera îi datoresce récunoscintia. Principele termina anuntiaudu presintarea unui proiectu pentru organizarea militielor și recomandandu atentiunei Camerei esaminarea cestiunii drumuriloru de feru precum și esaminarea obligatiuniloru care incumba Bulgariiei prin tratatulu de la Berlin. Nu me indoiescu, dice Al. S'a terminandu, cá în ardiétorea dorintia d'a vede patria înflorinda mergendu spre unu viitoru stralucitu, simtiemintele care ve anima ve voru mantine la naltimea misiunei d-v.“

Din delegatiuni.

Comisiunea budgetara a delegatiunei austriace a tienutu în 26 Octobre sedintia și cu acést'a ocaziune au fost adresate ministrulu de externe Br. Haymerle mai multe interpelari. Într'altel a interpelatu delegatulu Sues pe ministru asupra starelucruriloru la Dunare de josu, în specialu, asupra derimarei fortaretiiloru dunarene, asupra nãiloru de resbelu ce le tiene Bulgari'a pe Dunare asupra ante proiectulu austriacu față de Romani'a și în fine asupra regulari Portiloru de feru.

Ministrulu de externe br Haymerle comunica cá respunsu unele date asupra derimarei partiale a unoru fortaretiiloru dela Dunare. Elu dise, cá Bulgari'a a respunsu la staruirea Austriei pentru derimare, cá statulu nu are destule medilóce pentru scopulu acést'a; celu ce voiesce póte se accepte acést'a scusa. De altmintrele guvernulu va urmari și în viitoru a atentiunea acést'a cestiune, spre a se satisfac dispositiuniloru tractatulu berlinesu. — Si în privinti'a nãiloru de resbelu pe Dunare s'au facutu pasii necesari și guvernulu crede, cá aceste obiecte voru fi vendute succesivu. În Rusciucu s'au pus doue nãi în licitatiune. Regimulu va dá atentiunea cuvenita și acestei cestiuni. — Ce se atinge de asianumitul A nte-proiectu față de Romani'a ni se imputa încãtu cá nu amu publicatu nimicu în privinti'a acést'a. Cestiunea se afla inse în stadiulu negatiariloru, de aceea este eschisa ori-ce publicatiune. Ante-pro-

statul se bazează pe o dispoziție a tratatului de la Berlin, care insarcinează comisiunea dunareă cu stabilirea unui regulament pentru navigațiunea Dunării de jos. Asupra cestiunii de competență s'a ivit o divergență de păreri, deoarece cele două guverne voiescu se atribuie competența pentru stabilirea regulamentului statelor insusi. Către proiectul insusi nu este operabilă esecutivă a Austriei, ci opera unei comisiuni de redactare din siinul comisiunii statelor riverane. In acestu proiectu se propune o comisiune micșta, care inse nu se pôte margini nici pe unu din statele riverane, deoarece aceste au se reprezente acolo unu interesu multu mai micu, că Austro-Ungaria, ce resulta de acolo, că aceste state riverane abia au inceputurile unui comerț, pre candu estinderea comerțului Austro-ungaru se documenteaza de ajunsu prin aceea că elu se face pe Dunarea de josu cu 170 vapore și 500 slepuri. Chiaru și numai acest'a împrejurare arata ce interesu mare are Austro-Ungaria să se fia bine reprezentate interesele sale comerciale. In proiectu i se dă Austriei presiidiulu și, deoarece au se fia reprezentate in comisiune patru state, ivinduse posibilitatea, că se fia egalitate de voturi, i se recunoșce pentru asemeni casuri unu votu dirimentu seu unu „vote préponderante“. Pôte să in urm'a unei gresite interpretari a acestei expresiuni, s'a facutu o agitațiune mare publicistica, atribuindu-se Austriei intențiunea de a confiscă libertatea Dunării, de a asupri statele riverane și a comertului lor și cu deosebire de a si arogă suprematia esclusiva pe Dunarea de josu. Cătu de nejustificate sunt impartiile aceste in tôte privințele, arata insusi textulu ante-proiectului, din care se pôte cineva convinge, că se refera exclusiv la cestiunile detaliate privitoare la relațiunile comerciale și ale navigațiunii insasi, pre candu orice cestiune politica este cu totulu eschisa. Acest'a se vede chiaru din titlurile singuratiche ale proiectului. Contra acestui proiectu au fost exprimate trei banuiele. Prim'a banuiele e, că libertatea Dunării nu s'a accentuat in proiectu. Desi se intențeleg de sine, că libertatea Dunării trebuie respectata, și de aceea nu s'a credutu de lipsa a mai accentuă principiulu stabilitu in tractate și intr'unu regulamentu politia — căci de acest'a e vorba aci — totusiu s'a satisfacutu dorinței de a se primi in ante-proiectu o dispozițiune expresa in privința asta. Si asupra banuielei a doua, care s'a nascutu de acolo, că se rezervă viitoare modificari ale regulamentului comisiunii insasi, s'a stabilitu o intielegere. Ultim'a banuiele in fine nu este ind eptata atātu in contra presiidiunii, ce se dă Austriei, cătu mai multu in contra votului dirimentu ce i se reserva. Cu privire la acest'a cestiune negociarile se contiua inca.

Cătu despre cestiunea regularii Porturilor de feru face cunoscutu ministrulu de externe, că densulu a provocatu de repetite-ori pe ambele guverne ale monarchiei, că se tramita la faci'a locului o comisiune micșta, care se stabileșca definitiv modalitatile esecutarii acestei opere. Ministrulu spera, că acest'a comisiune se va poté intruni dupa incheierea sesiunii delegatiunilor. Cu privire la competența recunoșce ministrulu, că obiectulu din cestiune e o afacere eminentu comunu, pentru că se tracteaza de esecutarea unei dispozițiuni a tratatului dela Berlin, apoi pentru că e in jocu unu interesu comunu al ambelor parti ale imperiului și in fine pentru că lucrarile regulare sunt a se esecuta cea mai mare parte pe unu teritoriu strainu.

Conferințele domnului Xenopolu.

(Urmare.)

Care se fia caus'a acestui prejudiciu? Pēna la stapanirea rusēca din 1807 — 1812 elu nu pare a fi existatu in poporu. Boeriile pēna atunci se mosteneau din nēmu in nēmu seu se dobēndeau prin merite deosebite. Punendu Rusii man'a pe țierile nōstre la acea epoca si voindu a si face partisani multi intre cetatiani, introdusera sistem'a boeriloru cumparate. O cronica contimpurana, needita inca pēna astadi, spune in acest'a privire urmatōrele: „Nu eră mai pucinu ciudatu se vedi, că facea si boerii cu unu nou obicei adica cu pitace domnesce inscristu, care se dē obrazele ce se boeria, cuprindietōrea că „cutare dupa slujb'a s'a seu dupa alte mijlocire se suie la trēpt'a cutare“, care pitace ajunsera mai la urma de se vindeau si pe bani si era destula ocara, căci le luă si tôte trascaralele si ōmenii netrebniaci.“ Boeriile scuteau de dari, dedeau putinti'a de a intra in funcțiuni adica de a despoia poporul si erau singure cinstite și respectate. Cum se n'alerge lumea dupa ele? mai alesu candu

le puteau cumpera asia de effinu. Bacanulu, blanmarulu, barbierulu imbogatitu isi cumpera cāte o boeria, inchidea pravali'a si luă rangulu intre evghenisti. Acest'a tendința fū mantinuta si intarita inca prin regulamentul organicu, de pe timpulu caruia datēza stingerea aprōpe desaversita a ori carei industrii seu comertu romanescu. Veni nou'a organizare a țieriloru romane datorita tratatului de Paris. Formele vechi fura sfarimate; nu inse si spiritulu ce ele contineau. Acest'a starui si dupa aceea, adoptandu-se la formele cele noue ale societati romane. Ceea ce inainte erau boeriile, era acum sciinti'a de carte. Amu dori inse se nu fimu reu intielesi, se nu se crēdia, că prin sciinti'a de carte amu avea in vedere nesce cunoscintie sciintifice seu unu talentu literaru deosebitu. Intielegemu mestesiugulu cu totulu manualu de a manui pēna si acea dogă minima de lucrare intelectuala, ce este necesaria pentru a dā nascere unei concepțiuni de cancelaria. Administrati'a, justiti'a, instructi'a, finantiele fiindu intocmite dupa unu planu nou, care avea nevoia de unu personalu multu mai mare de cătu inainte, functionarii fura in curendu cautati, că erb'a d lēcu si fiacare romanu că unu vrednicu coboritoriu alu lui Traianu, credū, că de acum inainte administrati'a eră singur'a indeletnicire vrednica de stranepotii poporului-rege. Toti tindeau se puna man'a pe vr'o slujbusiora, din care se se chivernisēșca, jertfīndu-se, se intielege, pentru binele patriei.

Acest'a tendința este din cele mai periculose intr'unu Statu; ea pune in loculu unui factoru productiv de avuti unu parasitu, care-i suga sangele fara a lu sporu intru nimic. Si fiindu-că in loculu parasitu de functionaru se ivisse unu golu economicu, elu este de indata implutu de unu strainu, care se asieza in loculu nationalulu la banchetulu celu mare alu vietii, pe candu bietii nationali suntu numai nisce chelneri cari servescu. Astfelu se introdusera cu in cetulu in corpulu natiunii si a-nume, că elemente neaparatē Evreii dincolo de Milcovu, grecii si bulgarii dincōce.

O ochirmuire intiepleta ar fi trebuitu se combata din tôte puterile acest'a tendința către ocupatiile neproductive, si acest'a o putem face mai alesu prin sistemulu de investimentu, ce se da poporulu. In locu de a face acest'a, sistem'a nōstra de investimentu n'a fostu si nu este de cătu o intinsa fabrica de functionari. O ochire asupr'a legii instructiunii ne va areta fōrte lamuritu de ce se ingrijesce statulu nostru. Numai liceele si gimnasiile suntu puse subt ingrijirea directa a statului; scōlele reale, cele de agricultura, industria si comertu suntu lasate cu totulu la dispoziți'a comunelor, adica a initiativei private, de aceea, cu tôte ca prin lege se prevede infiintarea a trei scōle de agricultura, nu existo de cătu un'a singura aici in capitala, si acest'a, domniloru, necompleta. Intr'o țiera, in care 70% din popoli'a totala se ocupa cu agricultura, o singura scōla de agricultura nu pôte fi considerata de cătu că o bataia de jocu. Totu legea instructiunii mai prevede infiintarea a cinci scōle comerciale in Bucurēșci, Galati, Iasi, Craiova si Turnu-Severinu, din acestea abia done s'au infiintiatu pēna acumu, si, cu tôte acestea in anulu trecut, dēca nu me insielu, s'a infiintiatu unu gimnasiu in Ramniculu-Seratu si unu altulu in Dorohoiu. Dēca s'au infiintiatu scōle de meserii, acest'a se datoresce numai initiativei comunale seu particulare, căci statulu si ingrijesce numai, că baiatii se invetie latinesce se grecesce, er, fetele frantiuzesce. Mie mi se pare ca o țiera are mai mare nevoie de fēcari, templari si dogari de cătu de literati si de advocati, si mai mare nevoia de cusatōrese, bucatōrese si spalatoresce de cătu de dame de preambulare. Si cu sistem'a nōstra de investimentu se atragu ōmeni cari, de alt-elu, ar fi imbratisiatu o cariera productiva, cătra ocupatiuni bolnavitiōse.

Baiatul rotariului, alu barbierulu seu fieraiulu nu vrea sē se mai apuce de meseri'a tatalu seu, si pe fēt'a spalatorescei seu a cusatōrescei o insultu propiindu-i ocupațiunea mumei sēle, căci ea n'a invetiatu de gab'a a citi romanuri de Ponson du Terail, a dice bonjour si a face reverantiuri. Ea vrea se devina profesōre, si fiindu-că locurile de profesōre suntu camu puține, apoi s'apuca de profesatu alta meseria. O sistem'a de investimentu, care are de efectu a imulti intre barbati numerulu parasitorulu si intre femei pe acele perdute, este de siguru condamnatu de mai nainte.

Sistem'a nōstra de investimentu detrage pe ōmenii din sfer'a loru naturale si i arunca in un'a maiestrita, in care nu se potu sustiene, de cătu cu jertf'a adese-ori a onōrei loru. Si se nu ni se spuna, ca acest'a e pretiōs'a sistem'a egalitatiei, că de ce se nu ajunga si opinc'a, dēca are talentu alaturea cu cism'a? Dēr, dēca are talentu, dēr mai antaiu, acest'a, unde existe, va esi totu-deun'a la lumina, si apoi se pôte dice despre cancelariștii nostri, că suntu nesce talente de cari, pecatu de Dumnedieu, dēca ar fi remasu subt obroc. Ōre nu faceau mai bine, de cătu a copia la referate, se fi invetiatu a cōse o perechia de cisme seu se croiēșca unu rondu de haine? Atunci si-ar fi castigatu pane cu sudōrea fruntei loru, că unu cinstitu parinte de familia; acuma tremura ei se ingalbinesce mai reu de cătu o sluga la schimbarea unui siefu, căci de sluga avemu noi nevoia, pe candu functionariulu are nevoia de stapanu.

Acestu roiu atātu de imbelsiugatu de functionari, care sporesce pe fiacare di prin transporturile, ce ni le aduceturile din strainatate si prin reversarea pre imbelsiugata, a-

afara de reulu generalu constatatu pēna acumu si altele lateralnice, cari trebuiescu si ele studeate.

Mai antaiu elu amareste la noi luptele politice dandu-le caracterulu uricosu alu interesulu personalu. Intr'adeveru principiile suntu represintate la noi prin cāte-va personalitati marcante, er' turm'a cea mare a aderentiloru unei partide nu suntu de cătu aspiranti la funcțiunile statului „Ote toi de le que je m'y mette“ ēca mactim'a conducētōre a glōtelorū nōstre politice. Si pentru a ne incredința de acest'a n'avemū de cătu se obseavamū, ce se petrece nu numai la schimbarea unui regimū ci cbiaru la aceea a unui ministru De indata navalesce asupr'a lui o drōie de ōmeni, staruescu cu cea mai mare energia — energi'a luptei pentru esistentia — că se capete unu postu, se rōga de unii si de alții din prietenii, din rudeniile ministriulu si dēca ministriulu are soția, atunci vai de dēns'a! Nu crutiā slugariile si injosirile cele mai degradatōrie pentru a ajunge la bugetulu statului si sōrtea lorū nu e de risu domniloru, e vrednica de jale. Multi din ei suntu parinti de familia, ai carorū copii ceru pane si presupuneti, dēca nu stiti ce infernala suferința este aceea, candu inti ceru copii pane si n'ai de unde se le-o dai. Acest'a stare de nesigurati'a a functionariulu ilu corupe in moralulu seu. Nefiindū elu siguru de funcțiunea s'a de astadi pe mână, elu este nevoitu se o faca se produca mai multu de cătu lēf'a, lucru la care nu pôte ajunge de cătu corumpendu-se.

Totu din caus'a acestei nesigurati, functionarii tineri nu se mai insōra, ci traiescu mai toti in burlacia. Fete cu zestre nu pre suntu multe si ele apoi asiēpta barbati cu positi'a, cele sarace n'au cine se le iē, căci casatori'a aduce copii si bietulu functionariu, care are d'abia ce manca elu, din lēf'a lui cea atātu de restrinsa, se feresce că de focu a si ingreulia vietii si cu o progenitura. De aici ērasi voru resulta mai multe rele: mai antaiu multe fete vediendu, că astēpta in zadaru asiediarea lorū onesta, voru cadē si caderea unei fete este in totu-deauna o lovitura data moralei: slabindu-se moralitatea publica va resulta o relasare a legaturilor de familia si divorturiile voru minā familiile intemeiate, pe candu casatoriile cele rare voru inlocui atātu de necomplectu golurile lasate de acēle ce se desfacu. Tôte aceste voru avē inse de rezultatu finalu scaderea poporatiunii, care arata intr'unu chipu vediutu, că moral'a nu este o zadarnica inchipuire si că de la pazirea principiiloru iei atērna chiar' vietii fizica a individiloru. Sciti domniile vōstre, că in capitala numai 6 la 1090 se insōra si că mortile coversiescu in totu-deauna nascerile. La evrei din po-triva poporati'a sporesce prin necontentulu prisosu alu nascutiloru asupr'a mortiloru si ceea ce se intempla in Bucurēșci se repete in tôte cele-lalte orasie ale Romaniei, in cătu acest'a stirbire neincetata a neamulu nostru ne amenința intr'unu viitoriu mai indepartatu cu stērpirea s'a tatala.

Pentru ce se insōra evreulu de teneru? Pentru că positi'a s'a, ori cătu de josu ar fi, ea este sigura. Traiulu seu atērna de la activitate s'a personala, nu de la bunulu placu alu altuia. Insurandū-se inse de teneru, candu puterile nu suntu inca istovite prin o vietia de burlacu, insoșirea e producētōre de copii numerosi, din care remane totu-deaun'a unu prisosu peste generatiunea, ce se duce.

(Va urm.)

Diverse.

[Grecii contra scōleloru romana n e m a c e d o n e n e.] Dintr'o corespondința a „Binelui Publicu“ dela Bitolia aflamū că scōl'a romana din Gopesi, comuna romanēșca de 750 familii, patru ōre departe de Bitolia, a fost inchisa in urm'a persecutiuniloru ce le-a intimpinatu din partea Greciloru si a archiereulu loru. La scōl'a romana comunala din Gopesi funcțiuna profesorulu romanu N. G. Cosmescu si institutōrea romana Ellis'a Cosmescu. Indata dupa deschidere 150 elevi si peste 100 eleve impleau bancile scōlei. Multi copii si multe copile siedeau afara in curte, pentru că nu mai aveau locu unde se incapa elevii, se asculte pe „domnulu si pe dōmn'a“, dupa cum dicu ei, invetiandu-i carte in limb'a romanēșca. Peste o luna a fost de lipsa a adaugă personalulu invetiatoriloru. Scōl'a prosperă spre marea bucuria a poporatiunii. Infloritōrea ei stare a insuflatu inse ingrijire inimiciloru romanismulu, clerulu grecescu si cetei lui, care nu incetēza a pandi orice ocașiune spre a aduce vatamare causei romane. Deci archiereulu din Bitolia a inceputu a pune pedeci si a sicană scōl'a romana a comunei Gopesi prin totu felulu de intrigi si calomni. Elu a reesitu a pune man'a pe 5 Romani din Gopesi, cu cari in intielegere campionii grecismulu au improvisatu unu profesoru grecu care ducēndu-se la Gopesi a luat o casa cu chiria si a strinsu vr'o 20 de elevi, pe cari ii invetiā grecesce, desi elu insusi era Bulgaru.

Intr'o di, 14 Ianuarie, candu era profesorulu Cosmescu absentu, o cēt'a de turburatori greci in-

tratu in scóla romana si prin amenintari si insulte au produsu desordine asia, încatu intervenindu autoritatile au declarat scóla închisa. Intorcându-se d. Cosmescu s'a plansu la autoritati cerendu se i se dé cheile, pe cari le-a si capetatu. Dupa vro 25 zile inse, d-lu Cosmescu deodata fù redicatu de pe catedr'a scólei cu mandatu de aducere, er' cheile scólei fura luate si duse la cancellaria politiei din Bitoli'a. Turburatorii adeverati acuasau pe linistitul profesor de turburatori strainu platitu din afara. Cosmescu le aratà diplom'a si contractulu, acoperitu de peste 60 semnături cu sigiliurile comune, in care era anumita si sum'a cu care era platitu. In faci'a acestui actu tribunululu aplicà subscriitorilor contractului juramentulu, cà ei in adeveru ii platescu pe professori. Romanii pe acelasi dreptu au prestatu juramentulu grecomaniloru asupra aceluasi punctu si tribunululu otomanu voindu se scape de incurcatura a închisu actiunea, recomandandu-o la o alta instantia mai inalta. Astfeliu scóla remase închisa si profes. Cosmescu pentru indeplinirea formalitatiloru a fost straganatu 3 luni de zile. Inse in timpulu acest'a scóla romana n'a încetatu de-a functiunà in case particulare. Locuitorii din Gopesi au reclamatu de repetite-ori, cà se li se deschida scóla, dér' inzedaru, si spre decisiunea generala in lunile din urma cheile s'au datu profesorului grecu. Nu pòte fi spectaculu mai tristu decâtu de a vedé peste 200 de copii si copile viriti prin case particulare si sub strésinile bisericiei, ér' scóla ocupata de 20 copii cu profesorulu grecu, càci acést'a a fost si este vointia arhierului grecu.

[C o n g r e s e.] Regele Portugaliei a datu in dilele aceste unu prandiu in onórea celoru duóe congrese ale L i t e r a t i l o r u si A n t r o p o l o g i l o r u. Invetiatii s'au adunatu in sal'a de balu a palatulu Ajuda si se asiedjara la 2 mese splendide ornate. La o masa preside regele Ferdinandu (tatàlu), in drepta presedintele congresului literaru, la stàng'a s'a ministru de justitia. La cea-l-alta masa presidá regele Don Luiz. Acestu din urma redicà unu toastu pentru ocaziunea, cà ambele congrese s'au intrunitu in aceeași di in Lisabona, toastulu a fostu aplaudatu cu frenesia de asistenti. Regele si-a terminatu toastulu in onórea pressei, care 'si da tóte silintiele a redicà védi'a si moralitatea tiei. Regelu i-au multiamitu cei doi presiedinti ai congresului, d-lu Ulbach presedintele congresului literaru si terminà toastulu séu cu „Vive le Roi de Portugal!“

(V e r m e l e a r m a t e i.) Arendasii americani suntu de o bucatu de vreme fórte spaimantati de aparitiunea lui „army worm“ séu vermele armatei, care distruge cu totulu recoltele lor. Acestu insectu, distrugétoru cà si lacustele, a coprinu deja New-Jersey si Pensilvani'a. Eiu dato-resce numirea lui militara amblarei sale. Vermele armatei inaintéza in renduri de doui, trei séu patru de frontu, formandu ast-felu o linia atàtu de regulata in càtu capulu unuia nu intrece nici-o-data capulu celui-l'altu in ori-ce rendu. O armata se opresce atunci numai, càndu siefulu ei da ordinulu, si se opresce elu singuru. Ea inegresce cu totulu pamentulu si distruge 'n drumulu seu cereale, viele, si ori ce vegetatiune. Nu se scie esactu, cui sè se atribue aparitiunea acestui insectu, care se stabilescu cu preferintia in pamenturi mai adenci, in mijloculu burueniloru umede si care face incursiunile sale dupa nisce perturbatiuni atmosferice subite. Nimeni n'aru poté dice, care este anotimpulu mai favorabilu pentru acestu insectu; unu anotimpu ploiosu, venindu imediatu dupa unu anotimpu uscatu séu contrariulu, fiind-cà, cu tóte cà da preferintia terenulu josu si acoperitu de érba umeda, s'a vediatu, cu tóte aceste, multi pe terenuri inalte si uscate. Dupa se s'au imprastiatu tóta diu'a in midiloculu campieloru, se intorcu in cuibulu lor, cum dà séra, cu aceeași regularitate si ordine cà soldatii in miscare. Acesta este unu spectaculu din cele mai singulare, care se pòte vedé. Pentru a esterminà acestu inamicu din recoltele lor, arendasii sunt siliti a sapà din distantia in distantia nisce siantiuri, pe a caroru margini punu pacura séu alte materii, carora le dau focu. In lun'a trecuta arendasii din New-Jersey cari deja bagase fenulu in magasii au fostu siliti a-i pune focu, mii de vermi ai armatei morti s'au gasitu in fenu. De alungulu lui Delavare, campii intregi de grau si orzu au fostu distruse. („Rev. Scient.)

[U n u p i c t o r u i s t e t i u.] Intr'unu satu din Ungari'a, locuitorii, zidindu o bisericu noua tocmira unu pictoru spre a o zugravi. In

câteva luni lucrarea fù terminata, la plata inse locuitorii nu'lu achitara pe deplinu, dandu'i numai o parte. Pictorul se duse intr'o Sambata la bisericu sub pretextu de a mai drege ceva pe la sfinti, pe urma puse de dedù josu schelea pe care lucrà. A doua-di Duminica, locuitorii venindu la bisericu, remasera încremeniti, càndu vediuira pe fia-care sfintu cu câte o lulea (pipa) in gura. Dupa terminarea serviciulu divin, ómenii alergara gramada la pictoru si 'lu rugara a sterge lulelele, càci sunt gata a plati si remasita'a dupa tocméla. Cu chipulu acest'a bietulu artistu isbuti a scapà de paguba fara judecata. (Posta).

[O v i t i a n o u a d e s c o p e r i t a i n S u d a n.] Unu botanicu caletoru, d. Lecart adreséza din Mediv'a o scrisóre Academiei de sciintie din Paris, cà aru fi descoperitu in Sudan, intre o multime de alte plante noue, o vitia cu fractele delicióse, care, pre càtu se crede s'ar' pòte importà in Françi'a. Radacinele acestui soi de vitia suutu tuberóse si vivace, era trunchiurile sàle, séu còrdele, suntu erbóse si anualu; de undu ar' urma cà cultur'a acestei vitie din nou descoperita, descoperita, aru semenà cu a dahliei séu georginei. Botanistulu francesu a transmisu acést'a noutate cu multa anevointia, càci dupa cum povestesc densulu Sudanianii nu privescu cu placere pe ómenii albi cari 'i visitéza. Chiaru regele, care este altmintrele fórte bine dispusu catre europeni, n'aru pòte scapà pe unu omu albu, care aru fi surprinsu de càtra indigeni scriindu. Ei credu cà se prepara o concuista a tiei lor, mai cu séma de càndu cu cea diu urma expeditiune tramisa de càtre Françi'a in partea meridionala a Algeriei. Si in acést'a bietii Sudanieni nu se insiéla; nu va trece multu timpu si Sudanulu va deveni o provincia européna. („Rev. Scient.“)

(P r o c l a m a t i u n e a l u i T u d o r u V l a d i m i r e s c u.) Reproducemu dupa „Rom. Lib.“ acestu interessantu documentu istoricu. Proclamat-iunea suna asia: „Càtra totu norodulu omenescu din Bucuresci si din celelalte orasie si sate ale tiei romanesci multa sanetate! Fratiloru locuitorii ai tiei romanesci ver- de ce neamu veti fi, nici o pravila nu opresce de a intempinà reulu cu reu: siérpele, candu se 'ti iésa inainte dai cu ciomagulu de-lu lovesci, care mai de multe ori nu se primejduesce de miscarea lui, dér' pre balauri, cari inghitu de vii, spre capeteniile vóstre dicu atàtu cele bisericesci, càtu si cele politicesci, pèna candu se'i suferimu a ne suge sangele din noi? pèna candu se le fimu robi? Dupa ce reulu nu este primitu lui Dumnedieu, stricatorii facétoriloru de reu bunu lucru apare inaintea lui Dumnedieu, cà bunu este Dumnedieu si cà se ne asemanamu lui trebuie se aporemu bine! Dér' acést'a nu se pòte pèna nu se strica reulu, pèna nu vine érn'a primavéra nu se face. Au vrutu Ddieu sè se faca lumina acea s'au facutu dupa ce au lipsitu intunereculu. Vechilulu lui Dumnedieu prea poternicu imperatu voiesce, cà noi, cà nisce credintiosi ai lui se traimu bine, dér' au ne lasa reulu ce ni-lu pune peste capeteniile nòstre. Veniti, dér' fratiloru cu tóte, cà cu reu se perdemu pe cei rei, cà sè fia nóua bine, sè se aléga din capeteniile nòstre cei, cari potu sè fia buni, aceia sunt ai nostri si cu noi d'impreuna voru lucrà binele, cà se le fia si loru bine precum ni sunt fagaduiti. Se siliti de veniti in graba cu toti, cari nu veti avé arme cu furce de feru si cu lanci sè va faceti de grabu si sè veniti, unde veti audi, cà se afla adunarea orènduita pentru binele si folosulu a tóta tiér'a, si ce ve va povatiui mai marii adunarii aceea se urmati si unde ve voru cere ei acolo se mergeti, ajunge fratiloru atàta vreme de candu lacrimile pe obrazurile vóstre nu au mai uscatu. Si earasi se seiti, cà nimeni dintre voi nu este slobodu in vremea acestei adunari a obstei folositóre, cà sè se atinga macaru de unu graunte din cas'a vreunui negutiatoru, orasianu séu tieranu a vreunui locuitoriu. De càtu numai binele si averile cele reu agoniste ale talhariloru boeri se sfirsiséca, inca alu carora nu voru urmà noa precumu suntemu fagaduiti numai acelora sè se iea pentru folosulu de obste.“

[„M u l t i a m i t a p u b l i c a .] Prea stimatulu dn. I o s i f u A u r e l i u C i u r ' a , siefulu farmaciei nationale din Bucuresci, a binevoitu a donà pentru biseric'a romana gr. cath. din Abrudu o suma de 300 fl. v. a.: éra pentru scóla gr. cath. totu de aici a depusu sum'a de 100 fl. v. a. la institutulu de creditu „Albin'a“ din Sibiu, spre fructificare, cà din interesele anuali 1/2 sè se

capitalizeza spre crescerea fondulu, éra cu 1/2 sè se cumpere din anu in anu recuise scolastice. — Pentru acést'a fapta marétiã, din partea Curatoratu lui bisericescu in numele poporeniloru gr. cath. se aduce cea mai caldurósa adéna multiamita, rogându-ne cu tóta pietatea, cà bunulu D-dieu se lungescà firulu vietiei, si se-i bine cuvinte tóte intreprinderile sale, incoronandu-le cu succesulu celu mai stralucitu spre a potea premerge inca la multi ani — cu asemenea fapte nationale si religiose, cari fapte vedindu le si alti romani cu stare se-le imiteze, si cu de acele se mareasca pro Tatalu celu cerescu. Abrudu 24 Septembrie 1880. — N. V l a d u m. p., Curatoru. Ioane T e r n a v e a n u m. p. Curatoru.“

Sciri ultime.

In S c u t a r i capital'a albanesa se tienu fiecare di adunari populare. Osman-pasia si Hov-pasi'a isi dau silintia a moderà spiritele iritate a Arnautiloru. Se dice, cà se vedu simptome, cà e tele albanese s'ar' fi descuragiatu încàtuva (Nu se prea vine a crede. R.) si cà sute de Albauesi desertéza dela óstea concentrata la Mozura-Planina Comitetulu ligei dela Scutari abia s'ar' mai poté adunà, càci patru membri nu mai mergu la siedintie. Nici bani nu mai au Arnautii, de candu nu le mai tramite nimicu Sultanulu. Nizami turcu vinu mereu spre Dulcigno si Riza-pasi'a se fia acuma domnu alu situatiunei, asia, cà s'ar' poté ascepta o solutiune favorabila a cestiunei Dulciniei. — Ni se pare, cà raporturile de felulu acest'a sunt luate din isvoru oficiosu turcescu. Cu asemeni sciri Pòrt'a voiesce se ademenéca pe ambasadori, cari i-au datu unu ultimulu terminu pèna la 28 Oct. si se-i dispuna in favórea concessiunei unui nou terminu, mai indepartatu.

279—880.

Dela Oficiulu Protop gr. cat. alu Indolului cà Foru-Matrimoniale de I Instantia.

EDICTU.

Crisianu Marin'a din Muntele-Baisiórei, care din reutate si infidelitate a fugitu dela maritulu (barbatulu) seu legitimu Marcu Vasile, inpovertatu cu trei pranci minoreni, prin acést'a se provóca, cà dela publicarea acestui edictu in timpu de unu anu si una di se se prezentez inaintea subscrisulu cà la din contra in procesulu divortiale ce i-a intentatu barbatulu seu se-va aduce judecata.

Indolu 24 Octobre 1880.

P e t r u A l e s. V l a s s ' a
v-protop.

Preturile piatiei

din 30 Octobre st. n. 1880.

	Hectolitru. fl. cr.		Hectolitru. fl. cr.
Granu	fruntea 8.—	Mazerea 6.—	
	midilocu 7.50	Lintea 9.50	
Mestecatu	de diosu 7.—	Fasolea 4.30	
 5.60	Cartofi 1.—	
Secara	fromósa 5.40	Sementia de inu 10.80	
	de midilocu 5.20	„ de cânepa 4.10	
Ordiulu	frumosu 3.80	1 Chilo. fl. cr.	
	de midilocu 4.60	Carne de vita —.48	
Ovesulu	frumosu 2.10	„ de rimatoriu —.52	
	de midilocu 2.—	„ de berbece —.30	
Porumbulu 3.80	100 Chilo. fl. cr.		
Meiu 4.60	Seu de vita prospetu —.35		
Hrisca —.—	„ „ „ topitu —.48		

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 30 Octobre st. n. 1880.

Rent'a de auru un-gara 107.55	Imprumutulu cu pre-miu ung. 108.—
Imprumutulu cailoru ferate ungare 122.75	Losurile p. regularea Tisei si a Segedin. 107.50
Amortisarea datoriei cailoru ferate de ostu ung. (I-a emisiune) 80.60	Rent'a de harthia aust. 72.—
dto. (II-a emisiune) 97.—	„ de argintu „ 73.20
dto. (III-a emisiune) 84.—	„ de auru „ 86.15
Bonuri rurale ungare 96.—	Losurile din 1860 „ 129.70
dto. cu cl. de sortare 95.—	Actiunile bancei austr.-ungare 814.—
Bonuri rurale Banat-Timis. 93.75	„ bancei de creditu ungare 247.—
dto. cu cl. de sortare 93.—	„ bancei de creditu austriace 280.25
Bonuri rurale transilvane 93.50	Argintulu in marfuri —.—
„ croato-slav. 96.—	Galbini imperatesci 5.60
Despagubirea p. dijm'a de vinu ung. 93.50	Napoleon'd'ori 9.34 1/2
	Marci 100 imp. germ. 57.80
	Londr'a 117.15

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipograf'a: Ioanu Gótt si fiu Henriu.